

Akční plán realizace protidrogové politiky v Olomouckém kraji na období 2015 – 2016

Zpracovali: Mgr. Zuzana Starostová

PhDr. Ladislav Spurný

Základním strategickým dokumentem Olomouckého kraje pro oblast protidrogové politiky je Strategický protidrogový plán Olomouckého kraje na období 2015 – 2018, který byl dne 24. 4. 2015 usnesením č. UZ/15/32/2015 schválen Zastupitelstvem Olomouckého kraje. Kromě nelegálních drog je zaměřen také na problematiku užívání alkoholu a tabáku a patologického hráčství.

Protidrogová politika Olomouckého kraje je tvořena dvěma základními pilíři – oblastí primární prevence a oblastí snižování rizik, léčby, následné péče a sociálního začleňování.

Implementačním nástrojem Strategického protidrogového plánu Olomouckého kraje na období 2015 – 2018 je **Akční plán realizace protidrogové politiky v Olomouckém kraji na období 2015 – 2016.**

Tento Akční plán reaguje na aktuální situaci a přizpůsobuje svoje aktivity tak, aby se jejich prostřednictvím podařilo dosáhnout cílů Strategického protidrogového plánu Olomouckého kraje na období 2015 – 2016.

Akční plán realizace protidrogové politiky v Olomouckém kraji na období 2015 – 2016 je také rozdělen na dvě oblasti: oblast primární prevence a oblast snižování rizik, léčby, následné péče a sociálního začleňování.

Oblast primární prevence

Primární prevence rizikových projevů chování představuje složitý a mnohvrstevný soubor jevů a opatření, které vedou k předcházení, potírání a řešení společensky rizikového chování.

Resort školství, který je národním garantem primární prevence, již po dlouhá léta razí koncepční řešení této problematiky v celé její komplexnosti, jež zahrnuje všechny typy rizikového chování.

Cíleně v oblasti prevence užívání návykových látek je pak preferován především výkon specifické primární protidrogové prevence, a to zejména ve formě efektivní koordinace této problematiky na všech jejích úrovních, dále formou realizace aktivit směřujících ke včasnému screeningu, až po volbu vhodných metod včasné a úspěšné intervence s následnou evaluací.

Akční plán realizace protidrogové politiky vytváří konkretizovaný nástroj k plnění příslušné krajské protidrogové strategie, a to i v samostatné kapitole primární prevence.

Dvouleté období platnosti tohoto plánu je pro potřeby primární prevence ideálním časovým úsekem. Jednak poskytuje dostatečný prostor k realizaci všech prvotních potřebných aktivit, současně pak skýtá i další, navazující dvouletou etapu, ve které lze cíle a úkoly strategie úspěšně završit, přičemž dva samostatné úseky nabízí i pružnější možnost reakce na změny v režimu ad-hoc či reflexi aktuálního vývoje, trendů apod.

Akční plán v oblasti primární prevence vychází z cílů obsažených v příslušné krajské protidrogové strategii. Tyto cíle dále rozvádí, specifikuje a detailně stanovuje všechna potřebná kritéria: opatření, činnosti, realizátory, indikátory plnění, výstupy, výsledky, případné finanční zdroje a termíny.

Akční plán v oblasti primární prevence vychází z filozofie přesvědčení, že efektivní je pouze taková primární prevence, která se opírá o skutečné a reálné možnosti jejího plnění ve všech výše zmíněných ukazatelích s konkrétním a objektivně měřitelným dopadem v terénu.

Ve Strategickém protidrogovém plánu Olomouckého kraje na období 2015 – 2018 bylo v problematice primární prevence stanoveno **5 hlavních cílů**:

- 1. CÍL: Zajistit stabilní a odpovídající financování primární prevence.**
- 2. CÍL: Zajistit rovnoměrnější pokrytí službami primární prevence v celém Olomouckém kraji.**
- 3. CÍL: Realizovat dlouhodobou, specifickou a cíleně zaměřenou kampaň směřující k potlačení vysoké míry společenské tolerance k alkoholu a tabáku vedoucí k absenci pocitu osobní odpovědnosti, podceňování rizik a negativní bilance v počtu jedinců užívajících ve zvýšené míře legální drogy a stále více i nelegální marihuanu.**
- 4. CÍL: Podporovat primární prevenci systémově i institucionálně.**
- 5. CÍL: Podporovat cílené vzdělávání v problematice primární prevence.**

Akční plán realizace protidrogové politiky je v oblasti primární prevence zaměřen na implementaci dílčích opatření výše uvedených cílů.

Cíl 1: Zajistit stabilní a odpovídající financování primární prevence

K dosažení tohoto cíle bylo stanoveno:

Opatření 1.1: Efektivně čerpat finanční prostředky ze státního rozpočtu, zvýšit objem finančních prostředků z rozpočtu Olomouckého kraje a zajistit dlouhodobou finanční udržitelnost realizace Krajské konference primární prevence.

Charakteristika opatření: Opatřením dojde v primární prevenci ke stabilizaci finančních toků na podporu primární prevence ze státního rozpočtu, především z prostředků Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR. Navýší se objem finančních prostředků poskytovaných z rozpočtu Olomouckého kraje, který umožní cílenou podporu vybraných aktivit primární prevence. Rovněž dojde ke stabilizaci financování prestižní, pro terén velice potřebné a každoročně realizované Krajské konference primární prevence.

OBLAST PRIMÁRNÍ PREVENCE

Cíl 1	Zajistit stabilní a odpovídající financování primární prevence
Opatření 1.1	Efektivně čerpat finanční prostředky ze státního rozpočtu, zvýšit objem finančních prostředků z rozpočtu Olomouckého kraje a zajistit dlouhodobou finanční udržitelnost realizace Krajské konference primární prevence.
Činnost	Cílená podpora škol v zapojení do dotačního řízení MŠMT ČR, cílené využívání dalších finančních možností státního rozpočtu. Zdůvodnění potřebnosti navýšení finančních prostředků na primární prevenci z rozpočtu Olomouckého kraje, včetně přípravy intervence poradních orgánů Zastupitelstva a Rady Olomouckého kraje. Zdůvodnění potřebnosti realizace Krajské konference primární prevence a zajištění jejího stabilního každoročního financování.
Realizátoři	OŠMT, PPP a SPC OK, základní a střední školy v působnosti kraje
Indikátory/ Výstupy	Každoročně: počet projektů ucházejících se o podporu v dotačních řízeních (nad hranici 25 projektů), objem získaných finančních prostředků z těchto dotačních řízení (překročení hranice 1 mil. Kč), výše krajského rozpočtu v oblasti primární prevence (překročení hranice 300 tis. Kč), výše rozpočtu na krajskou konferenci (stabilní úroveň ve výši 150 – 200 tis. Kč).
Výsledky	Podstatné zlepšení úrovně financování primární prevence v Olomouckém kraji.
Finanční zdroje	MŠMT, MV, MPSV, Olomoucký kraj, finanční participace škol v působnosti kraje
Termín	2016

Cíl 2: Zajistit rovnoměrnější pokrytí službami primární prevence v celém Olomouckém kraji.

K dosažení tohoto cíle bylo stanoveno:

Opatření 2.1: Cíleně podporovat metodicky, poradensky i finančně projekty a programy primární prevence v oblastech hůře pokrytých službami primární prevence – především v okrese Jeseník.

Charakteristika opatření: Opatřením dojde ke zlepšení rovnoměrného pokrytí Olomouckého kraje službami primární prevence, zejména v oblastech, které vykazují v tomto směru dosud handicap.

OBLAST PRIMÁRNÍ PREVENCE

Cíl 2	Zajistit rovnoměrnější pokrytí službami primární prevence v celém Olomouckém kraji.
Opatření 2.1	Cíleně podporovat metodicky, poradensky i finančně projekty a programy primární prevence v oblastech hůře pokrytých službami primární prevence – především v okrese Jeseník.
Činnost	Soustavná každoroční metodická a poradenská podpora školních metodiků prevence ze strany PPP a SPC OK, soustavná každoroční finanční podpora projektů v dotačních řízeních ze strany OŠMT. Cíleně zaměřené každoroční porady pro metodiky, efektivní přenos informací. V případě vzniku nové NNO pro tuto oblast každoroční cílená podpora jejich projektů.
Realizátoři	OŠMT, PPP a SPC OK
Indikátory/ Výstupy	Počet metodických a poradenských výkonů, objem finančních prostředků na projekty primární prevence, objem finančních prostředků věnovaných na podporu projektů NNO, počet tematických porad pro metodiky prevence.
Výsledky	Podstatné zlepšení pokrytí službami primární prevence v oblastech hůře dostupných pro tyto služby – především okres Jeseník, specificky Javornický výběžek.
Finanční zdroje	MŠMT, MV, MPSV, Olomoucký kraj, města a obce
Termín	2016

Cíl 3: Realizovat dlouhodobou, specifickou a cíleně zaměřenou kampaň směřující k potlačení vysoké míry společenské tolerance k alkoholu a tabáku vedoucí k absenci pocitu osobní odpovědnosti, podceňování rizik a negativní bilance v počtu jedinců užívajících ve zvýšené míře legální drogy a stále více i nelegální marihuanu.

K dosažení tohoto cíle bylo stanoveno:

Opatření 3.1: Cíleně podporovat metodicky, poradensky i finančně projekty a programy primární prevence zaměřené na uvedené sociálně patologické jevy.

OBLAST PRIMÁRNÍ PREVENCE

Cíl 3	Realizovat dlouhodobou, specifickou a cíleně zaměřenou kampaň směřující k potlačení vysoké míry společenské tolerance k alkoholu a tabáku vedoucí k absenci pocitu osobní odpovědnosti, podceňování rizik a negativní bilance v počtu jedinců užívajících ve zvýšené míře legální drogy a stále více i nelegální marihuanu.
Opatření 3.1	Cíleně podporovat metodicky, poradensky i finančně projekty a programy primární prevence zaměřené na toto téma.
Činnost	Soustavná každoroční finanční podpora projektů zaměřených na problematiku prevence konzumace tabáku, alkoholu a marihuany.
Realizátoři	OŠMT, PPP a SPC OK
Indikátory/ Výstupy	Počet podpořených projektů v dotačních řízeních a objem finančních prostředků věnovaných na podporu těchto projektů.
Výsledky	Podstatné zlepšení primární prevence konzumace tabáku, alkoholu a marihuany.
Finanční zdroje	MŠMT, MV, MPSV, Olomoucký kraj, města a obce
Termín	2016

Cíl 4: Podporovat primární prevenci systémově i institucionálně

K dosažení tohoto cíle bylo stanoveno:

Opatření 4.1: Zajistit cílenou informační kampaň pro ředitele základních a středních škol, aby v maximální míře podporovali činnost školních metodiků prevence a zapojili do primární prevence všechny pedagogy vykonávající pozici třídního učitele. Zajistit iniciativu Olomouckého kraje vůči MŠMT ČR k zajištění vytvoření odpovídajících úlev pro školní metodiky prevence, v první řadě snížení přímo vyučovací povinnosti.

OBLAST PRIMÁRNÍ PREVENCE

Cíl 4	Podporovat primární prevenci systémově i institucionálně
Opatření 4.1	Zajistit cílenou informační kampaň pro ředitele základních a středních škol, aby v maximální míře podporovali činnost školních metodiků prevence a zapojili do primární prevence všechny pedagogy vykonávající pozici třídního učitele. Zajistit iniciativu Olomouckého kraje vůči MŠMT ČR k zajištění vytvoření odpovídajících úlev pro školní metodiky prevence, v první řadě snížení přímo vyučovací povinnosti.
Činnost	Elektronický přenos informací na školy i konkrétní porady s řediteli základních a středních škol na dané téma. Příprava iniciačního dokumentu vůči MŠMT ČR za účelem podpory snížení přímé vyučovací povinnosti pro školní metodiky prevence, prezentace a deklarace tohoto stanoviska v odborných médiích. Realizace společných setkání (kulatých stolů) ŠMP, ředitelů základních a středních škol a oblastních metodiků prevence věnovaným diskuzi na toto téma. V rámci setkání zapojení rovněž realizátory programů primární prevence (NNO, další subjekty), kteří zabezpečí osvětu v dané problematice.
Realizátoři	OŠMT
Indikátory/ Výstupy	Počet informací na školy, počet porad s řediteli, iniciační dokument na MŠMT, počet článků a prezentací v odborných médiích.
Výsledky	Zlepšení podmínek pro práci školních metodiků prevence na základních a středních školách, širší zapojení třídních učitelů do primární prevence, iniciace snížení přímé vyučovací povinnosti pro školní metodiky prevence.
Finanční zdroje	Bez potřeby finančních zdrojů
Termín	2016

Cíl 5: Podporovat cílené vzdělávání v problematice primární prevence

K dosažení tohoto cíle bylo stanoveno:

Opatření 5.1: Zajistit financování vzdělávání pedagogů ve 250 hodinovém studiu specializačních činností pro získání kvalifikace školního metodika prevence.

OBLAST PRIMÁRNÍ PREVENCE

Cíl 5	Podporovat cílené vzdělávání v problematice primární prevence
Opatření 5.1	Zajistit financování vzdělávání pedagogů ve 250 hodinovém studiu specializačních činností pro získání kvalifikace školního metodika prevence.
Činnost	Podpora projektů zaměřených na vzdělávání pedagogů ve 250 hodinovém studiu specializačních činností pro získání kvalifikace školního metodika prevence v dotačních řízeních MŠMT.

Realizátoři	OŠMT
Indikátory/ Výstupy	Počet podpořených projektů vzdělávání, objem finančních prostředků na tyto projekty.
Výsledky	Zajištění kontinuity a udržitelnosti vzdělávacích projektů.
Finanční zdroje	MŠMT, MV, MPSV, Olomoucký kraj, základní a střední školy
Termín	2016

Oblast snižování rizik, léčby, následné péče a sociálního začleňování

Hlavním cílem protidrogové politiky Olomouckého kraje je vysoká kvalita programů a dobrá dostupnost služeb ve všech regionech Olomouckého kraje.

V oblasti sekundární a terciární prevence jsou ve Strategickém protidrogovém plánu Olomouckého kraje na období 2015 – 2018 stanoveny **dva strategické cíle**:

- I. CÍL: Snižovat míru problémového a intenzivního užívání návykových látek (léčba a sociální začleňování)**
- II. CÍL: Snižovat potenciální rizika spojená s užíváním návykových látek pro jedince a společnost (snižování rizik)**

Pro dosažení výše uvedených strategických cílů byly s podpůrným využitím metody SWOT analýzy stanoveny pracovní skupinou složenou z předních odborníků v Olomouckém kraji **3 dílčí cíle**:

- I. CÍL: Integrovaná protidrogová politika Olomouckého kraje**
- II. CÍL: Zachování stávající sítě služeb a její případný rozvoj**
- III. CÍL: Prohloubení spolupráce s obcemi Olomouckého kraje**

Akční plán realizace protidrogové politiky je zaměřen na implementaci opatření výše uvedených cílů:

I. CÍL: Integrovaná protidrogová politika Olomouckého kraje

K dosažení tohoto cíle bylo stanoveno:

Opatření 1.1: Finanční, metodická a koordinační podpora Olomouckého kraje službám pro uživatele alkoholu, nealkoholových návykových látek a patologické hráče působícím v Olomouckém kraji

Charakteristika opatření: Olomoucký kraj bude usilovat o komplexní řešení problematiky nelegálních drog, legálních drog a problémového hráčství.

Užívání nelegálních i legálních drog má na společnost závažné dopady a zároveň existují prokázané souvislosti mezi užíváním alkoholu, tabáku a nelegálními drogami a dalšími formami závislostního chování, jako je problémové hráčství.

Podobně jako je tomu u užívání návykových látek, může hraní hazardních her přejít v problémovou, či dokonce patologickou formu. Ta se pojí se závažnými negativními sociálními a zdravotními dopady na jedince, komunitu i společnost, zejména se zadlužeností jednotlivců a rodin, narušením rodinných vztahů a rozpadem rodiny, problémy v zaměstnání, kriminalitou a se souvisejícími zdravotními problémy.

OBLAST SEKUNDÁRNÍ A TERCIÁRNÍ PREVENCE

Cíl 1	Integrovaná protidrogová politika Olomouckého kraje
Opatření 1.1	Finanční, metodická a koordinační podpora Olomouckého kraje službám pro uživatele alkoholu, nealkoholových návykových látek a patologické hráče působícím v Olomouckém kraji
Činnost	Činnost služeb pro uživatele alkoholu a patologické hráče na kvalitní odborné úrovni. Činnost pracovní skupiny pro sekundární a terciární prevenci zneužívání návykových látek a patologické hráčství Činnost pracovní skupiny „Osoby ohrožené návykovým jednáním“ pro střednědobé plánování rozvoje sociálních služeb v Olomouckém kraji
Realizátoři	Olomoucký kraj, služby pro uživatele alkoholu a patologické hráče
Indikátory/ Výstupy	Počet kvalitních služeb pro uživatele alkoholu, nealkoholových návykových látek a patologické hráče působících v Olomouckém kraji Počet setkání pracovních skupin Zveřejněný přehled zdravotnických i nezdravotnických služeb pro uživatele alkoholu, nealkoholových návykových látek a patologické hráče působících v Olomouckém kraji
Výsledky	Nabídka kvalitních služeb pro uživatele alkoholu, nealkoholových návykových látek a patologické hráče a osoby blízké v Olomouckém kraji V každém regionu bude dostupný minimálně jeden program zaměřený na pomoc

	uživatelům alkoholu a jeden program zaměřený na pomoc patologickým hráčům
Finanční zdroje	rozpočet Olomouckého kraje, státní rozpočet, rozpočty obcí, fondy
Termín	2015 - -2016

II. CÍL: Zachování stávající sítě služeb a její případný rozvoj

K dosažení tohoto cíle bylo stanoveno:

Opatření 2.1: Efektivně čerpat finanční prostředky ze státního rozpočtu, rozpočtu Olomouckého kraje a jeho obcí a z finančních fondů, udržet, případně zvýšit objem finančních prostředků z rozpočtu Olomouckého kraje

Charakteristika opatření: Olomoucký kraj se bude snažit o zachování výše, případně o navýšení finančních prostředků z rozpočtu Olomouckého kraje určených pro oblast protidrogové prevence (dotační program Olomouckého kraje pro oblast protidrogové prevence), což spolu s efektivním čerpáním finančních prostředků ze státního rozpočtu přispěje k zachování všech stávajících služeb a jejich dostupnosti obyvatelům Olomouckého kraje, včetně těch, které jsou zaměřeny na oblast zneužívání alkoholu a hazardního hraní.

OBLAST SEKUNDÁRNÍ A TERCÍÁRNÍ PREVENCE

Cíl 2	Zachování stávající sítě služeb a její případný rozvoj
Opatření 2.1	Zachovat, případně zvýšit objem finančních prostředků z rozpočtu Olomouckého kraje v rámci dotačního programu Olomouckého kraje pro oblast protidrogové prevence. Efektivně čerpat finanční prostředky ze státního rozpočtu, rozpočtu Olomouckého kraje a jeho obcí a z finančních fondů.
Činnost	Každoroční vyhlášení dotačního programu Olomouckého kraje pro oblast protidrogové prevence s celkovou částkou minimálně 2,5 mil Kč. Efektivní využívání další možnosti zajištění financování služeb.
Realizátoři	Olomoucký kraj, poskytovatelé služeb
Indikátory/ Výstupy	V každém regionu budou veřejnosti dostupné služby pro uživatele alkoholu, nealkoholových návykových látek a patologické hráče
Výsledky	Stabilní a plynulé fungování služeb pro uživatele alkoholu, nealkoholových návykových látek a patologické hráče působícím v Olomouckém kraji, které jsou dobře dostupné obyvatelům Olomouckého kraje
Finanční zdroje	rozpočet Olomouckého kraje, státní rozpočet, rozpočty obcí, fondy

Termín	2016
--------	------

III. CÍL: Prohloubení spolupráce s obcemi Olomouckého kraje

K dosažení tohoto cíle bylo stanoveno:

Opatření 3.1: Zkvalitnění vertikální koordinace protidrogové politiky a zvýšení regionální dostupnosti služeb pro osoby s návykovým jednáním a pro osoby užívající legální návykové látky v jednotlivých regionech Olomouckého kraje

Olomoucký kraj si uvědomuje zásadní význam vzájemné spolupráce obcí a Olomouckého kraje a bude se snažit tuto spolupráci nadále prohlubovat. Jednou z funkcí Národní strategie protidrogové politiky 2010-2018 i Strategického protidrogového plánu Olomouckého kraje na období 2015-2018 je propojit veřejnou správu i nestátní organizace na všech úrovních realizace protidrogové politiky.

OBLAST SEKUNDÁRNÍ A TERCIÁRNÍ PREVENCE

Cíl 3	Prohloubení spolupráce s obcemi Olomouckého kraje
Opatření 3.1	Zkvalitnění vertikální koordinace protidrogové politiky a zvýšení regionální dostupnosti služeb pro osoby s návykovým jednáním a pro osoby užívající legální návykové látky v jednotlivých regionech Olomouckého kraje
Činnost	Setkání pracovníků obecních úřadů, kteří se zabývají protidrogovou prevencí ve své obci, poskytovatelů služeb a pracovníků Krajského úřadu Olomouckého kraje
Realizátoři	Odbor zdravotnictví Krajského úřadu Olomouckého kraje
Indikátory/ Výstupy	Setkání 1x ročně, kvalitní komunikace po celý rok
Výsledky	Zvýšení informovanosti a odborných kvalit příslušných pracovníků obecních úřadů, efektivní nastavení sítě služeb v olomouckém kraji a jeho regionech, pružnější reakce veřejné správy na problémy občanů a příslušných organizací
Finanční zdroje	Olomoucký kraj
Termín	2015 - 2016